

Asia: VN/15019/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yksityistielain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit muutosehdotuksista

FiComin keskeiset viestit

- Vähäisissä liittymäjohtohankkeissa ilmoitus- ja kuulemisvelvollisuus rajataan vain tosiasiallisesti vaikutuksen kohteena oleviin tieosakkaisiin.
- Kevennetty menettely sidotaan hankkeen vähäisiin vaikutuksiin eikä vain siihen, palveleeko johto yhtä kiinteistöä.
- Perusteluissa todetaan nimenomaisesti, että säännös koskee myös sähköisen viestinnän verkkoja ja esimerkkeinä mainitaan ainakin kiinteistöjen kuituliittymät, matkaviestinverkon tukiasemien liityntäyhteydet, niiden sähkönsyöttöyhteydet sekä muut viestintäverkon pienet liityntä- ja täydennyshankkeet.
- Järjestäytymättömille yksityisteille luodaan nykyistä sujuvampi menettely vähäisten verkko- ja liittymäjohtohankkeiden toteuttamiseen.

Soveltamisalaa tulee laajentaa yksittäisistä liittymäjohtoista

FiCom pitää esityksen yleistä tavoitetta kannatettavana. Esityksellä pyritään sujuvoittamaan tiekuntien hallintoa, keventämään sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamismenettelyä sekä edistämään laajakaistarakentamista harvaan asutuilla alueilla. On hyvä, että esityksessä todetaan, että sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamista koskevan menettelyn keventämisellä on myönteisiä vaikutuksia yrityksille ja tietoyhteiskunnan kehitykselle. Vaikutusten suuruusluokkaa ei kuitenkaan ole arvioitu tarkemmin. FiCom katsoo, että vaikutusarviota olisi perusteltua täydentää erityisesti viestintäverkkojen rakentamisen osalta.

FiCom kannattaa erityisesti esityksen 30 §:ään ehdotettua muutosta, jonka mukaan tieosakkaat eivät voisi enää vastustaa sijoittamista silloin, kun kyse on vain yksittäisiä kiinteistöjä palvelevasta

liittymäjohdosta. Ehdotuksen suunta on oikea. Esitysluonnoksen perustelujen mukaan nykyistä menettelyä on pidetty tarpeettoman raskaana etenkin pienissä hankkeissa, kuten tien poikki asennettavissa liittymäjohdoissa, ja yksittäisenkin tieosakkaan vastustuksen vuoksi asia on pitänyt viedä tiekunnan kokoukseen. Perusteluissa todetaan aivan oikein, että voimassa olevan sääntelyn taustalla on ollut ennen kaikkea tiensuuntainen runkoverkko, ei siitä erkanevat pienet liittymähankkeet.

FiCom katsoo myös, että 30 §:n rajaus ”vain yksittäisiä kiinteistöjä palveleva liittymäjohto” on liian kapea. Käytännössä viestintäverkoissa on paljon pieniä, vaikutuksiltaan vähäisiä hankkeita, jotka palvelevat yhtä tai useampaa, mutta silti hyvin rajattua määrää kiinteistöjä, tai joissa kyse on olemassa olevan verkon täydentämisestä. Esitysluonnoksen perusteluissa kuvataan juuri tällaisia tilanteita: olemassa olevan verkon alueella uuden kiinteistön tai rakennuksen liittäminen verkkoon on käsitelty samalla tavalla kuin koko uuden verkon sijoittaminen. Perusteluissa olisi syytä todeta, että yksittäisiä liittymäjohtoja koskevalla kevennetyllä menettelyllä tarkoitetaan yksittäisen liittymän ohella myös muita vaikutuksiltaan vähäisiä paikallisia liityntähankkeita, kuten kiinteistöjen kuituliittymiä, matkaviestinverkon tukiasemien kuituliityntöjä, niiden sähkönsyöttöyhteyksiä sekä muita viestintäverkon pieniä liityntä- ja täydennys Hankkeita.

FiComin mielestä kevennetty menettely tulisi sitoa hankkeen tiealueen käyttöön ja tienpitoon kohdistuviin tosiasiallisiin vaikutuksiin, ei yksinomaan siihen, palveleeko johto yhtä vai useampaa kiinteistöä. Tarkoituksenmukaisempi rajaus olisi esimerkiksi tiehen nähden poikittainen tai muuten vähäinen liityntäjohto taikka olemassa olevaan verkkoon liittyvä vähäinen laajennus, josta ei aiheudu olennaista haittaa tienpidolle. Tällaiset hankkeet eivät yleensä rinnastu tiensuuntaisiin runkolinjahankkeisiin, vaan kyse on rajatusta liityntäyhteydestä, jonka vaikutukset tiealueen käyttöön ja tienpitoon ovat tyypillisesti olennaisesti vähäisemmät. Samalla ne voivat parantaa alueen viestintäyhteyksiä, verkkojen toimintavarmuutta sekä tieosakkaiden, muiden tienkäyttäjien ja viranomaisten käytettävissä olevia yhteyksiä.

FiCom kannattaa sitä, että tieosakkaiden mahdollisuutta vastustaa sijoittamista rajataan vähäisten ja pienimuotoisten hankkeiden osalta. FiCom ei ehdota vaikutuksen kohteena olevan maanomistajan tai tieosakkaan kuulemisoikeuden kaventamista. Sen sijaan 30 §:n perusteluissa tulisi täsmentää, että kuulemisessa esitettyjä näkökohtia arvioidaan siltä osin kuin ne liittyvät sijoittamisen konkreettisiin vaikutuksiin, jotka kohdistuvat tiealueen käyttöön, tienpitoon, liikenneturvallisuuteen, kunnossapitoon, työn toteuttamistapaan tai kiinteistölle aiheutuvaan haittaan. Näin sääntely ohjaisi ratkaisua asian kannalta olennaisiin seikkoihin vaarantamatta vaikutuksen kohteena olevan maanomistajan oikeutta tulla kuulluksi.

Esitystä tulee täydentää ilmoitusmenettelyn ja viestintäverkkojen osalta

FiComin näkemyksen mukaan 30 §:n ehdotus ei kuitenkaan vielä ole viestintäverkkojen rakentamisen näkökulmasta riittävä. Keskeinen puute on, että ehdotettu pykälä näyttää edelleen

säilyttävän velvollisuuden ilmoittaa asiasta kaikille tieosakkaille myös silloin, kun kyse on vain yksittäistä kiinteistöä palvelevasta liittymäjohtosta. Esitysluonnoksen nykytilakuvauksessa todetaan nimenomaisesti, että jo voimassa olevan 30 §:n 4 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus kaikille tieosakkaille voi aiheuttaa melko suuret kustannukset suhteessa asian merkitykseen. Jos tämä yleinen ilmoitusvelvollisuus säilyy myös vähäisissä liittymähankkeissa, menettely kevenee vain osittain. FiCom esittää, että vähäisissä liittymäjohtohankkeissa ilmoitus- ja kuulemisvelvollisuus rajataan niihin tieosakkaisiin, joiden kiinteistön alueelle johto tai siihen liittyvä vähäinen laite tosiasiallisesti sijoitetaan.

FiCom kiinnittää erityistä huomiota siihen, että 30 §:n yksityiskohtaiset perustelut painottuvat sähköverkkoihin, kiinteistöjen sähköistämiseen ja puhtaaseen energiasiirtymään. Vaikka esityksen vaikutusarvioissa tunnistetaan sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamisen merkitys sekä myönteiset vaikutukset laajakaistarakentamiseen, 30 §:n perusteluja tulisi täydentää siten, että niissä todetaan nimenomaisesti muutoksen koskevan myös sähköisen viestinnän verkkoja ja annetaan tästä riittävät esimerkit. Tämä on tärkeää lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden vuoksi. Muutoin on vaarana, että käytännön soveltamisessa säännöstä tulkitaan liian sähköverkkokeskeisesti.

Kommentit muutosten vaikutuksista

-

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Sujuvoitetaan verkkojen sijoittamista järjestäytymättömillä yksityisteillä

FiCom pitää lisäksi hyödyllisinä esityksen muita muutoksia, joilla voidaan välillisesti sujuvoittaa verkkojen sijoittamista yksityistiealueille. Tiekuunnan osakasluetteloa koskeva sääntely, tieosakkaiden yhteystietojen ylläpitämisvelvollisuus sekä tiedonsaantia koskevat täsmennykset helpottavat käytännössä oikean vastuutahon tunnistamista ja yhteydenpitoa. Tämä vähentää myös viivästyksiä sijoittamishankkeissa. Nämä muutokset ovat kannatettavia.

FiCom arvioi kuitenkin, että verkkojen sijoittamista yksityistiealueelle voisi sujuvoittaa vielä enemmän erityisesti järjestäytymättömien yksityisteiden osalta. Ehdotetun 30 §:n mukaan, jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat päättävät edelleen suostumuksen antamisesta yhdessä. Tämä voi käytännössä muodostua merkittäväksi pullonkaulaksi juuri niillä alueilla, joilla viestintäverkkojen rakentamista eniten tarvitaan. Esitysluonnoksessa todetaan toisaalta, että jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen, johdon sijoittajalla on käytettävissään rakentamislain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaiset menettelyt. FiComin mielestä tätä ei kuitenkaan tulisi jättää ainoaksi käytännön ratkaisuksi.

Järjestäytymättömille yksityisteille tulisi arvioida kevennettyä ilmoitusmenettelyä tai nopeutettua viranomaismenettelyä vähäisille liittymäjohtohankkeille silloin, kun hankkeesta ei aiheudu vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle tai tiealueen käytölle. Tukea ja perusteita tällaiselle kevennetylle ilmoitusmenettelylle voi hakea esimerkiksi liikennejärjestelmä- ja maantielaista (42 a §) ja gigabitti-infrastruktuuri-asetuksesta (9 art 1 kohta sekä siihen liittyneestä kansallisen HE:n 7 §:n 2 mom).

Yhteenvedona FiCom toteaa, että esityksen 30 § on kannatettava ja tarpeellinen avaus, mutta sellaisenaan vielä osittain riittämätön. FiComin ehdottamalla muutoksilla esitys edistäisi ja sujuvoittaisi selvästi paremmin viestintäverkkojen rakentamista, laajakaistan saatavuutta ja digitaalisen infrastruktuurin kehittämistä erityisesti harvaan asutuilla alueilla.

Lahtinen Marko
FiCom ry